

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 07 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΛΗΡΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ο κ. Γ. Σκαλκέας στην ομιλία του πραγματεύεται τη σχέση επιστήμης και τεχνολογίας καθώς και την ανάγκη ανθρωποκεντρικού προσανατολισμού των επιστημόνων. Αρχικά, επισημαίνει τη διαφορά στοχοθεσίας επιστήμης και τεχνολογίας, αντιπαραβάλλοντας στην αναζήτηση της γνώσης από την πρώτη την πρακτική κατεύθυνση της δεύτερης. Παρά την άποψη του Αϊνστάιν για την προσφορά επιστημονικών μέσων για υψηλούς σκοπούς/ οράματα, ο εικοστός αιώνας χαρακτηρίζεται από ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη κι έλλειμμα ανθρωπισμού. Ο σύγχρονος επιστήμονας, λοιπόν, οφείλει, λειτουργώντας ελεύθερα, συνειδητά και υπεύθυνα, να προβλέπει και να ελέγχει κάθε πιθανή συνέπεια των επιτευγμάτων του. Βέβαια, τούτο καθίσταται δύσκολο, καθώς οι τελικές αποφάσεις λαμβάνονται ενίοτε ερήμην των επιστημόνων ή παρουσιάζεται αδυναμία πρόβλεψης στο επίπεδο εφαρμογών τους. Γι' αυτό, όπως καταληκτικά προτείνεται, επιβάλλεται επαναπροσδιορισμός των επιστημονικών στόχων από επιστήμονες εμφορούμενους από ανθρωπιστικά ιδεώδη.

B1.

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

B2.

α) Η πρώτη παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της σύγκρισης- αντίθεσης. Πιο συγκεκριμένα, στα σχόλια- λεπτομέρειες ο συγγραφέας συγκρίνει κι αντιπαραβάλλει τις έννοιες της επιστήμης και της τεχνολογίας, αναφέροντας ότι δεν ταυτίζονται, καθώς η επιστήμη έχει ως στόχο την κατάκτηση της γνώσης, ενώ η τεχνολογία αξιοποιεί τη γνώση αυτή, για να υπηρετήσει τις πρακτικές ανάγκες του ανθρώπου («Επιστήμη, βέβαια, και... του ανθρώπου.»). Μάλιστα, υπάρχει η λέξη- κλειδί «ενώ».

Επίσης, η παράγραφος αναπτύσσεται και με τη μέθοδο της αιτιολόγησης. Στη θεματική περίοδο υποστηρίζεται πως η επιστήμη δημιουργεί νέους ορίζοντες και δια φωτίζει τον άνθρωπο. Στη συνέχεια, στα σχόλια- λεπτομέρειες παρατίθενται λογικά κι αξιόπιστα επιχειρήματα που στηρίζουν την παραπάνω θέση. Ειδικότερα, αναφέρεται η διαφορά επιστήμης και τεχνολογίας, αφού η επιστήμη στοχεύει στη γνώση, ενώ η τεχνολογία στην πρακτική αξιοποίηση αυτής («Η επιστήμη, ως... ανθρώπου.»). Λέξη- κλειδί: «διότι».

- β)** βέβαια: επιβεβαίωση κι έμφαση
εάν: όρος- προϋπόθεση
όμως: αντίθεση- εναντίωση
για τούτο: αποτέλεσμα
δηλαδή: επεξήγηση

B3.

- α)**
- Η επιστήμη ως διαρκής/ συνεχής/ διηνεκής/ αιώνιος αγώνας του ανθρώπου.
 - η επιστήμη παραμένει επικεντρωμένη/ εστιασμένη/ αφοσιωμένη στην κατάκτηση της γνώσης.
 - Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας [...] προκαλούν/ δημιουργούν απορίες.
 - το άγχος και η αγωνία διαβρώνουν/ αλλοιώνουν [...] την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.
 - κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] ολέθριο/ επιβλαβές/ επιζήμιο.

- β)** συγκεκριμένο ≠ γενικό, αόριστο
βελτίωσε ≠ επιδείνωσε, χειροτέρευσε
ευθύνη ≠ ανευθυνότητα, απερισκεψία
υλική ≠ πνευματική
ελευθερία ≠ ανελευθερία, υποδούλωση, υποταγή

B4.

α) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το ασύνδετο σχήμα («Η σύγχυση πραγματικών... των ανθρώπων.»), καθώς θέλει να εκφραστεί με τρόπο απλό, γρήγορο και ζωντανό. Επίσης, παρουσιάζει και συνδέει πολλά νοήματα, σχετικά με τις σύγχρονες συνθήκες ζωής που αποτελούν εμπόδιο στην πνευματική εξέλιξη των ανθρώπων, ενωμένα σε ένα όλον (σύνολο). Τέλος, καθίσταται το ύφος του κειμένου λιτό, ανεπιτήδευτο, οικείο και συναισθηματικά φορτισμένο.

β) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τη ρητορική ερώτηση ως σχόλιο, για να δηλώσει τον προβληματισμό του σχετικά με το αν η τεχνολογική ανάπτυξη βοήθησε ή όχι στον εξανθρωπισμό. Ακόμη, ο συγγραφέας προσπαθεί να προσελκύσει το ενδιαφέρον του δέκτη και να τον αφυπνίσει πάνω στο εξεταζόμενο θέμα. Επίσης, με τη χρήση ερωτήματος προσδίδει ζωντάνια, παραστατικότητα και οικειότητα στο ύφος του κειμένου καθώς και διαλογικό χαρακτήρα στο κείμενο. Τέλος, η ερώτηση λειτουργεί κι ως στοιχείο μετάβασης σε επόμενα νοήματα.

Γ1.

Παραγωγή λόγου:

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία, άρα είναι απαραίτητη η προσφώνηση και η αποφώνηση. Πρόσωπα: α' ενικό και πληθυντικό, β' πληθυντικό, γ' ενικό και πληθυντικό. Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν ρητορικές ερωτήσεις και να κάνουν αποστροφές προς το κοινό προκειμένου να προσδώσουν ζωντάνια κι αμεσότητα στον λόγο τους.

Προσφώνηση: Κύριε διευθυντά, αγαπητοί/-ες καθηγητές/-τριες, αξιότιμα μέλη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, φίλες και φίλοι,

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Στον πρόλογο της ομιλίας δηλώνεται η ιδιότητα του ομιλητή, ο σκοπός της ομιλίας κι ευκρινώς τα ζητούμενα που θα αναπτυχθούν.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ:

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων.

- ❖ Η ανθρωποκεντρική αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης συμβάλλει στην περιστολή σημαντικών σύγχρονων προβλημάτων όπως η ανεργία, η έλλειψη ελεύθερου χρόνου, η ρύπανση του περιβάλλοντος, ο πόλεμος, ο αναλφαβητισμός, ο εθνικισμός, οι κοινωνικές ανισότητες κ.ά.
- Πρόληψη και καταπολέμηση των ασθενειών, αύξηση μέσου όρου ζωής του ανθρώπου. Η ανάπτυξη της βιογενετικής θα οδηγήσει στην περαιτέρω δημιουργία εξελιγμένων ή νέων φυτικών και ζωικών ειδών για την κάλυψη των αυξημένων ανθρώπινων αναγκών.
- Αντιμετώπιση προβλημάτων στον χώρο της εργασίας:

- Ελαχιστοποίηση σωματικού μόχθου, απαλλαγή από επίμοχθες εργασίες.
- Μείωση ορίων παραγωγικού χρόνου, αύξηση ελεύθερου χρόνου.
- Μαζική παραγωγή αγαθών, οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας και βελτίωση της ποιότητάς τους.
- Δημιουργία νέων τομέων απασχόλησης – νέων επαγγελματιών με επέκταση των ευκαιριών για εργασία.
- Κυριαρχία στη φύση:
 - Ελάττωση της εξάρτησης του ανθρώπου από τη φύση με την αποκρυπτογράφηση των νόμων της.
 - Αξιοποίηση των δυνάμεών της προς όφελός του.
 - Αντιρρυπαντική τεχνολογία.
 - Επωφελής εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου.
 - Πρόβλεψη ακραίων φυσικών φαινομένων.
- Ανάπτυξη πνεύματος οικουμενικής συνείδησης, βασικής προϋπόθεσης για την άρση ρατσιστικών αντιλήψεων και την αποφυγή πολεμικών συγκρούσεων, με τις απεριόριστες δυνατότητες επικοινωνίας που παρέχει στους λαούς (Μ.Μ.Ε. δορυφορική τηλεόραση κ.τ.λ.)
- Ανάπτυξη της κρίσης κι εξασφάλιση της πνευματικής ελευθερίας, καθώς απαλλάσσει από εξωλογικά στοιχεία (προλήψεις, δεισιδαιμονίες). Με τα σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα επιτυγχάνεται η ευρεία διάδοση των επιτευγμάτων του πνευματικού πολιτισμού, η ανάπτυξη της παιδείας και η κοινωνικοποίηση της γνώσης.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Ηθικά εφόδια του επιστήμονα που θα του επιτρέψουν να υπηρετήσει αυτό τον στόχο.

Ο επιστήμονας πρέπει να διακρίνεται από:

- Συναίσθηση της κοινωνικής του αποστολής. Δεν είναι απλός επαγγελματίας της γνώσης, αλλά πνευματικός άνθρωπος, άρα η ευθύνη του περιλαμβάνει και την εύρεση της γνώσης και τον τρόπο αξιοποίησής της.
- Γενική μόρφωση και ψυχική καλλιέργεια, ώστε να θέτει τις γνώσεις του στην υπηρεσία του ανθρώπου και να ασκεί το έργο του με υπευθυνότητα.
- Αυτογνωσία, για σωστή επιλογή στόχων, που να ανταποκρίνονται στα σύγχρονα προβλήματα της ανθρωπότητας.
- Παιδεία με ανθρωπιστικές αρχές και πνεύμα ελευθερίας, ώστε να μην άγεται και φέρεται από το σύγχρονο πνεύμα υλισμού.
- Ευσυνειδησία και διάθεση αγωνιστικότητας για την κατοχύρωση και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Άρνηση της προσφοράς των υπηρεσιών του σε ερευνητικούς σκοπούς που απεργάζονται το κακό της ανθρωπότητας, με αποτέλεσμα να επιδίδεται απερίσπαστα στο ανθρωπιστικό του έργο.

- Ανοχή στο διαφορετικό και υιοθέτηση ανθρωποκεντρικού αξιακού πλαισίου, ώστε να απορρίπτει τον φανατισμό και την εμπορευματοποίηση της γνώσης.
- Την αντίθεσή του σε κάθε περίπτωση κακής χρήσης των επιτευγμάτων του, τη δημοσιοποίηση αυτής και την αντίδρασή του με όλες του τις δυνάμεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Συνόψιση/ συγκεφαλαίωση χωρίς επαναλήψεις κι αισιόδοξο κλείσιμο.

ΕΛΙΞ